

Observațiile și concluziile autorului se referă, în continuare, și la alte probleme de toponimie cehă, a căror soluționare, fie și numai în parte, învederează eficacitatea unei metode noi. Folosind o metodă destul de complexă, însă științifică, prof. Šmilauer a adus o importantă contribuție la cunoașterea procesului istoric de populare a Cehiei. În urma acestei lucrări, în care elementele lingvistice, istorice și geografice concură la limpezirea multor probleme legate de perioada primelor așezări umane din Cehia, toponimia se poate înscrie ca o disciplină cu metode și țeluri științifice proprii.

TR. IONESCU-NIȘCOV

BALKANOLOŠKI INSTITUT. *GODIŠNJAK*, *Knjiga II*, Sarajevo, 1961, 244 p.

Înființat în anul 1954, în cadrul Societății științifice a Bosniei și Herțegovinei, sub conducerea renumitului balcanolog iugoslav Henrik Barić, Institutul de balcanologie din Sarajevo, în scurtă sa activitate (până în 1962)¹, a îmbogățit bibliografia balcanologică cu o serie de cercetări de incontestabilă valoare. Aceste contribuții au fost publicate parte în cele două volume ale *Anuarului* (*Godišnjak*, *knjiga I*, 1957², 478 p. și *Godišnjak, knjiga II*, 1961), parte în volume separate. În volume separate au apărut: Milenko S. Filipović, *Xac nođ Paaumpukom* [Regiunea Has de la poalele muntelui Paštrik], Sarajevo, 1958; Henrik Barić, *Istorija arbanasčkog jezika* [Istoria limbii albaneze], Sarajevo, 1959 și Idriz Ajeti, *Istorijski razvitak gegijskog govora Arbanasa kod Zadra* [Dezvoltarea istorică a graiului gheg al albanezilor din împrejurimile Zadarului], Sarajevo, 1961, iar sub tipar se află culegerea *Simpozium o srednjovekovnom katunu*³, în care sînt grupate comunicările despre cătunul vlah medieval, prezentate la Simpozionul organizat în cadrul Societății științifice a Bosniei și Herțegovinei încă în anul 1952.

Dintre cele două volume ale *Anuarului*, ultimul cuprinde o seamă de cercetări cu referire la limba română, fie direct fie în perspectiva balcanică.

Pe primul loc cităm articolul lui Henrik Barić, *La perte de l'infinifit dans les langues balkaniques*, în care autorul caută rădăcinile acestui proces în fiecare limbă balcanică în parte, lăsînd pe planul al doilea explicarea lui prin influența unei limbi asupra celeilalte⁴. Urmărind argumentarea lui H. Barić, sprijinită pe exemple numeroase și deosebit de ilustrative, pare firească concluzia la care ajunge autorul, că pierderea infinitivului în limbile balcanice se datorește tendinței existente în aceste limbi de-a înlocui construcțiile impersonale cu infinitivul prin construcții personale. Ca mijloc pentru realizarea acestei tendințe s-a folosit propoziția subordonată finală, care a corespuns cel mai bine exprimării ideii de finalitate ce stă la baza etimologică a infinitivului. Pentru introducerea propoziției subordonate se folosesc conjuncțiile *da* (în sîrbocroată și bulgară), *vā* (în greacă), *tē* (în albaneză), *deka* (în macedoneană) și *sā* (în română). În ceea ce privește conjuncția românească *sā* (provenită din latinescul *si* condițional), H. Barić arată că ea a devenit finală datorită oscilației existente între condiție și finalitate, oscilație ce « se poate constata încă la autorii latini, unde condiționalul

¹ Începînd din acest an institutul se reorganizează, transformîndu-se în «Centru pentru cercetări balcanologice» și restrîngîndu-și și cercul preocupărilor. *Anuarul* încetează să mai apară, în atenția Centrului fiind, pentru moment, pregătirea a două culegeri: *Zbornik grčkih i rimskih izvora o našoj zemlji i njenom autohtonom stanovništvu u antičko doba* (Culegere a izvoarelor grecești și latine despre țara noastră și populația ei autohtonă în antichitate) și *Epigrafski izvori za proučavanje istorije Ilira* (Izvoarele epigrafice pentru studierea istoriei Ilirilor). Restringerea activității Institutului se datorează celor două grele pierderi suferite de el, în scurt timp, prin moartea lui H. Barić (1958) și a lui I. Popović (1962). Pentru informațiile în legătură cu activitatea Centrului de cercetări balcanologice și a fostului Institut de balcanologie multumesc Verei Jereminov, secretar al Centrului de cercetări balcanologice, care mi-a pus la dispoziție toate datele necesare.

² Din cuprinsul acestui volum semnalăm articolele: H. Barić, *Albanisch Romanisch und Rumänisch*; I. Popović, *Prilozi ispitivanju balkanske leksike u srpskohrvatskom jeziku* (Contribuții la cercetarea lexicului balcanic din limba sîrbocroată) și G. Šoptrajanov, *Amureca, murga, murk, so pomancume u balkanskome jeziku*.

³ Conținutul acestui volum este următorul: M. S. Filipović, *Istoriografija srednjovekovnog katuna* [Istoriografia cătunului medieval] și *Struktura i organizacija srednjovekovnog katuna* [Structura și organizarea cătunului medieval]; Dr. Jovan Trifunovski, *Geografske karakteristike srednjovekovnog katuna* [Caracteristicile geografice ale cătunului medieval] și *Današnji vlaški katun u Makedoniji* [Cătunul vlah de astăzi din Macedonia]; Prof. Branislav Burđev, *Teritorijalizacija katuna* [Teritorializarea cătunului]; Dr. Desanka Kovačević, *Katun po dubrovačkim izvorima* [Cătunul după izvoarele din Dubrovnik].

⁴ Este interesant faptul că aproape simultan cu articolul lui Barić, și independent de el, a apărut și articolul lui M. Pavlović, *La perte de l'infinifit dans les langues balkaniques*, în care se reargumentează pŕerea lui Sandfeld, preluată de la Holger-Pedersen, că pierderea infinitivului în limbile balcanice se datorește influenței grecești. Vezi «Зборник за филологију и лингвистику», III, Novi Sad, 1960, p. 35-45.